EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2023.5.24.
COM(2023) 615 final

Ajánlás

# A TANÁCS AJÁNLÁSA

## Litvánia 2023. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Litvánia 2023. évi stabilitási programját

{SWD(2023) 615 final}

Ajánlás

# A TANÁCS AJÁNLÁSA

## Litvánia 2023. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Litvánia 2023. évi stabilitási programját

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre[1] és különösen annak 5. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról szóló, 2011. november 16-i 1176/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletre[2] és különösen annak 6. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

(1) A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt létrehozó (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendelet[3] 2021. február 19-én hatályba lépett. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz reformok és beruházások végrehajtásához nyújt pénzügyi támogatást a tagállamoknak, így az Unió által finanszírozott fiskális impulzust biztosít. Az európai szemeszter prioritásaival összhangban hozzájárul a gazdasági és társadalmi helyreállításhoz, valamint fenntartható reformok és beruházások megvalósításához, különösen a zöld és digitális átállás előmozdítása, valamint a tagállamok gazdasági rezilienciájának megerősítése érdekében. Emellett közép- és hosszú távon elősegíti az államháztartás megerősítését, valamint a növekedés és a munkahelyteremtés fellendítését, továbbá hozzájárul az EU-n belüli területi kohézió javításához és a szociális jogok európai pillérének további végrehajtásához. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében az egy-egy tagállamnak nyújtott maximális

[1] HL L 209., 1997.8.2., 1. o.
[2] HL L 306., 2011.11.23., 25. o.
[3] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o.).

pénzügyi hozzájárulást 2022. június 30-án aktualizálták az (EU) 2021/241 rendelet 11. cikkének (2) bekezdésével összhangban.

(2) A Bizottság 2022. november 22-én elfogadta a 2023-as éves fenntartható növekedési jelentést[4], amely elindította a gazdaságpolitikai koordináció 2023. évi európai szemeszterét. Az Európai Tanács 2023. március 23-án jóváhagyta a jelentésnek a versenyképes fenntarthatóság négy dimenziójára vonatkozó prioritásait. A Bizottság 2022. november 22-én az 1176/2011/EU rendelet alapján elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült 2023. évi jelentést is, amelyben Litvániát azon tagállamok közé sorolta, amelyek tekintetében fennállhat egyensúlyhiány vagy annak kockázata, és amelyek vonatkozásában részletes vizsgálatra van szükség. Ugyanezen a napon a Bizottság elfogadta a Litvánia 2023. évi költségvetésiterv-javaslatára vonatkozó véleményt is. Emellett a Bizottság elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást, amelyet a Tanács 2023. május 16-án elfogadott, valamint a foglalkoztatási iránymutatások és a szociális jogok európai pillérében foglalt elvek végrehajtását elemző 2023. évi együttes foglalkoztatási jelentésre vonatkozó javaslatot is, amelyet a Tanács 2023. március 13-án elfogadott.

(3) Bár az uniós tagállamok gazdaságai figyelemre méltó rezilienciát mutatnak, a geopolitikai környezet továbbra is negatív hatást gyakorol. Miközben az EU határozottan kiáll Ukrajna mellett, az uniós gazdasági és szociálpolitikai stratégia arra összpontosít, hogy rövid távon enyhítse az energiasokkok által a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásokra és vállalkozásokra gyakorolt negatív hatásokat, valamint hogy középtávon további erőfeszítéseket tegyen a zöld és digitális átállás megvalósítása, a fenntartható és inkluzív növekedés támogatása, a makrogazdasági stabilitás megőrzése és a reziliencia fokozása érdekében. Emellett erős hangsúlyt helyez az EU versenyképességének és termelékenységének növelésére is.

(4) A Bizottság 2023. február 1-jén közleményt[5] adott ki „*A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv: a nulla nettó kibocsátás kora*” címmel, hogy fokozza az uniós nettó zéró ipar versenyképességét és támogassa a klímasemlegességre való gyors átállást. A terv kiegészíti az európai zöld megállapodás és a REPowerEU keretében zajló erőfeszítéseket. Célja, hogy támogatóbb környezet kialakításával biztosítsa az ambiciózus uniós éghajlat-politikai célok eléréséhez szükséges nettó zéró technológiák és termékek uniós gyártási kapacitásának növelését, valamint a kritikus fontosságú nyersanyagokhoz való hozzáférést, többek között a beszerzés diverzifikálása, a tagállamok geológiai erőforrásainak megfelelő kiaknázása és a nyersanyagok újrahasznosításának maximalizálása révén. A terv négy alappillére a kiszámítható és egyszerűsített szabályozási környezet, a forráshoz jutás felgyorsítása, a készségfejlesztés, valamint az ellátási láncok rezilienciáját erősítő nyitott kereskedelem. 2023. március 16-án a Bizottság egy másik közleményt[6] is kiadott „*Az EU hosszú távú versenyképessége: előretekintés a 2030 utáni időszakra*” címmel, amely kilenc egymást erősítő tényezőre építve a növekedést ösztönző szabályozási keret kialakítására irányul. A közlemény szakpolitikai prioritásokat határoz meg, amelyek az EU és tagállamai hosszú távú versenyképességét szolgáló szerkezeti javulás biztosítására, megfelelően célzott beruházásokra, valamint szabályozási intézkedésekre irányulnak. A lejjebb megfogalmazott ajánlások segítenek e prioritások kezelésében.

---

4 COM(2022) 780 final.
5 COM(2023) 62 final.
6 COM(2023) 168 final.

(5) 2023-ban a gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásához igazodóan fejlődik tovább. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek teljes körű végrehajtása változatlanul elengedhetetlen az európai szemeszter szerinti szakpolitikai prioritások teljesítéséhez, mivel a tervek az elmúlt években kiadott releváns országspecifikus ajánlások összességét vagy jelentős részét érintik. A 2019., 2020. és 2022. évi országspecifikus ajánlások ugyanúgy relevánsak maradnak az (EU) 2021/241 rendelet 14., 18. és 21. cikkével összhangban felülvizsgált, aktualizált vagy módosított helyreállítási és rezilienciaépítési tervek tekintetében is.

(6) A 2023. február 27-én elfogadott REPowerEU-rendelet[7] célja, hogy gyorsan megszűnjön az Unió függősége az orosz fosszilis tüzelőanyagok behozatalától. Ez hozzá fog járulni az energiabiztonsághoz és az EU energiaellátásának diverzifikálásához, egyúttal segíti a megújuló energiaforrások elterjedését, az energiatárolási kapacitások bővítését és az energiahatékonyság javítását. A rendelet lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy a REPowerEU célkitűzéseinek elérését elősegítő kulcsfontosságú reformok és beruházások finanszírozása érdekében új REPowerEU-fejezettel egészítsék ki nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terveiket. A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari tervvel összhangban e reformok és beruházások hozzá fognak járulni az uniós nettó zéró ipar versenyképességének fokozásához is, valamint a tagállamok számára 2022-ben és adott esetben 2023-ban kiadott energiapolitikai országspecifikus ajánlások kezeléséhez. A REPowerEU-rendelet a vissza nem térítendő pénzügyi támogatások egy új kategóriáját is bevezeti, amelyet a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekbe beillesztett, energiával kapcsolatos új reformok és beruházások finanszírozására bocsátanak a tagállamok rendelkezésére.

(7) A Bizottság 2023. március 8-án közleményt[8] fogadott el, amelyben költségvetés-politikai iránymutatást nyújt 2024-re azzal a céllal, hogy támogassa a tagállamok stabilitási és konvergenciaprogramjainak kidolgozását, és ezáltal erősítse a szakpolitikai koordinációt. A Bizottság emlékeztetett rá, hogy a Stabilitási és Növekedési Paktum általános mentesítési rendelkezése 2023 végén deaktiválásra kerül. Elvárása szerint a 2023–2024-re szóló költségvetési politikáknak biztosítaniuk kell az adósság középtávú fenntarthatóságát, valamint fenntartható módon fokozniuk kell a potenciális növekedést. A Bizottság kérésének megfelelően a tagállamoknak a 2023. évi stabilitási és konvergenciaprogramjaikban ismertetniük kell, hogy költségvetési terveik középtávon hogyan biztosítják a GDP 3 %-ában meghatározott hiány-referenciaérték betartását, valamint az államadósság megalapozott és folyamatos csökkentését, illetve az adósság prudens szinten tartását. A Bizottság felszólította a tagállamokat, hogy fokozatosan szüntessék meg a háztartások és a vállalkozások energiaársokkoktól való megvédése érdekében bevezetett nemzeti költségvetési intézkedéseket, kezdve a legkevésbé célzott intézkedésekkel. Jelezte, hogy amennyiben az energiapiaci árfeszültségek újbóli megjelenése miatt szükség lenne a támogatási intézkedések meghosszabbítására, a tagállamoknak ezeket az intézkedéseket a korábbinál sokkal nagyobb mértékben a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartásokra és vállalkozásokra kell összpontosítaniuk. A Bizottság azt javasolta,

---

[7] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/435 rendelete (2023. február 27.) az (EU) 2021/241 rendeletnek a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekbe beillesztendő REPowerEU-fejezet tekintetében történő módosításáról, valamint az 1303/2013/EU rendelet, az (EU) 2021/1060 rendelet és az (EU) 2021/1755 rendelet, valamint a 2003/87/EK irányelv módosításáról (HL L 63., 2023.2.28., 1. o.).

[8] COM(2023) 141 final.

hogy a költségvetési ajánlásokat az uniós gazdasági kormányzási keret reformjára vonatkozó elképzelésekről szóló közleményében[9] javasoltak szerint számszerűsítsék és differenciálják, és a nettó elsődleges kiadások alapján határozzák meg. Ajánlása szerint a tagállamoknak fenn kell tartaniuk a nemzeti finanszírozású beruházások szintjét, és gondoskodniuk kell a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós alapokból származó források hatékony felhasználásáról, különösen a zöld és a digitális átállással, valamint a rezilienciaépítéssel kapcsolatos célokat illetően. A Bizottság jelezte, hogy azt fogja javasolni a Tanácsnak, hogy – a 2023. évi tényadatok alapján és a hatályos jogi rendelkezésekkel összhangban – 2024 tavaszán indítsa meg a hiányalapú túlzotthiány-eljárásokat.

(8) A Bizottság 2023. április 26-án jogalkotási javaslatokat terjesztett elő, amelyek az uniós gazdasági kormányzási szabályok átfogó reformjára irányulnak. A javaslatok központi célkitűzése az államadósság fenntarthatóságának megerősítése, valamint a fenntartható és inkluzív növekedés előmozdítása valamennyi tagállamban reformok és beruházások révén. A javaslatok értelmében a tagállamok nagyobb mozgástérrel rendelkeznének középtávú terveik kialakítása terén, miközben egy újonnan bevezetett szigorúbb végrehajtási rendszer biztosítaná a középtávú költségvetési-strukturális tervekben foglalt kötelezettségvállalások tagállamok általi teljesítését. A jogalkotási munka a tervek szerint 2023-ban lezárul.

(9) Litvánia 2021. május 14-én az (EU) 2021/241 rendelet 18. cikkének (1) bekezdésével összhangban benyújtotta nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervét a Bizottságnak. Az (EU) 2021/241 rendelet 19. cikkének megfelelően a Bizottság az említett rendelet V. mellékletében foglalt értékelési iránymutatásokkal összhangban értékelte a helyreállítási és rezilienciaépítési terv relevanciáját, eredményességét, hatékonyságát és következetességét. A Tanács 2021. július 20-án elfogadta Litvánia helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról szóló határozatát[10]. A részletek folyósításának feltétele, hogy a Bizottság az (EU) 2021/241 rendelet 24. cikkének (5) bekezdésével összhangban határozatot hozzon arról, hogy Litvánia kielégítően teljesítette a tanácsi végrehajtási határozatban foglalt releváns mérföldköveket és célokat. A kielégítő teljesítés előfeltétele, hogy a korábbi mérföldkövek és célok terén ne következzen be visszalépés.

(10) Litvánia 2023. április 27-én benyújtotta 2023. évi nemzeti reformprogramját, 2023. április 28-án pedig 2023. évi stabilitási programját, összhangban az 1466/97/EK rendelet 4. cikkének (1) bekezdésével. A kapcsolódási pontok figyelembevétele érdekében a két program értékelésére egyidejűleg került sor. Az (EU) 2021/241 rendelet 27. cikkével összhangban a 2023. évi nemzeti reformprogram a Litvánia által a helyreállítási és rezilienciaépítési terv végrehajtása terén elért eredményekről készített féléves jelentést is tükrözi.

(11) A Bizottság 2023. május 24-én közzétette a Litvániára vonatkozó 2023. évi országjelentést[11]. Ebben értékelte Litvánia eredményeit a Tanács által 2019 és 2022 között elfogadott releváns országspecifikus ajánlások végrehajtása terén, és áttekintette a helyreállítási és rezilienciaépítési terv Litvánia általi végrehajtását. Ezen elemzés alapján az országjelentés hiányosságokat tárt fel a helyreállítási és rezilienciaépítési terv által nem vagy csak részben kezelt kihívásokkal kapcsolatban, valamint új és

---

9 COM(2022) 583 final.

10 A Tanács végrehajtási határozata (2021. július 20.) Litvánia helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról (ST 10477/2021; ST 10477/2021 ADD 1;

11 SWD(2023) 615 final.

kialakulóban lévő kihívásokat azonosított. A jelentés értékelte továbbá a Litvánia által a szociális jogok európai pillérének végrehajtása, a foglalkoztatásra, a készségekre és a szegénység csökkentésére vonatkozó kiemelt uniós célok elérése, valamint az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak megvalósítása terén elért eredményeket.

(12) A Bizottság az 1176/2011/EU rendelet 5. cikke alapján Litvánia vonatkozásában részletes vizsgálatot végzett, amelynek eredményeit 2023. május 24-én közzétette[12]. Megállapította, hogy Litvániában nem áll fenn makrogazdasági egyensúlyhiány. Az utóbbi időben fokozódtak ugyan az árversenyképességgel, a külső egyensúllyal és a lakásárak alakulásával kapcsolatos sebezhetőségek, de úgy tűnik, hogy ezek jelenleg összességében mérsékeltek. A gazdaságot súlyosan érintette az energiaársokk, amit az infláció gyors növekedése kísért, Litvánia versenyképessége azonban az energiaárak csökkenésével várhatóan lassan helyreáll. A folyó fizetési mérleg 2022-ben jelentősen romlott az energiaimport drágulása miatt, de az előrejelzések szerint idén egyensúlyközeli helyzetbe kerül. A jövőre nézve az enyhe folyófizetésimérleg-hiány nem fogja veszélyeztetni a külső fenntarthatóságot, mivel az állománypozíció megfelelő. Mindazonáltal az infláció és a bérekre nehezedő nyomás, ha tartósan fennáll, veszélyeztetheti Litvánia versenyképességét, különösen, mivel a maginfláció jóval meghaladja az euroövezeti átlagot. A világjárvány kitörése óta a lakásárak erőteljesen emelkedtek, de az adatok nem utalnak túlértékeltségre, és az árak a kamatlábak emelkedése és az aktuális gazdasági recesszió miatt jelenleg mérséklődnek. Emellett a háztartások adósságállománya alacsony, a bankszektor tőkeerős, rendkívül nyereséges, a nemteljesítő hitelek aránya pedig alacsony. A szakpolitikai környezet összességében kedvező, bár egyes intézkedések segíthetnének az azonosított sebezhetőségekből eredő kockázatok kezelésében. Ezzel összefüggésben fontos lenne folytatni és szükség esetén megerősíteni az anticiklikus költségvetési és makroprudenciális politikákat. Ugyanakkor a hazai piacon a verseny előmozdítására való nagyobb összpontosítás, valamint a munkaerő-kínálat minőségének és mennyiségének növelésére irányuló intézkedések segíthetnek az árak és a fajlagos munkaköltség terén jelentkező nyomás kezelésében.

(13) Az Eurostat által hitelesített adatok[13] alapján Litvánia GDP-arányos költségvetési hiánya a 2021. évi 1,2 %-ról 2022-ben 0,6 %-ra csökkent, míg a GDP-arányos államadósság a 2021 végi 43,7 %-ról 2022 végére 38,4 %-ra mérséklődött.

(14) Az államháztartási egyenlegre hatást gyakorolnak az energiaár-emelkedés gazdasági és társadalmi hatásainak enyhítése céljából bevezetett költségvetési intézkedések. 2022-ben az ilyen bevételcsökkentő intézkedések közé tartozott a háztartások távfűtésére vonatkozó héakompenzáció, míg ilyen kiadásnövelő intézkedés volt például a háztartási és a nem háztartási fogyasztók által fizetendő villamosenergia-díjakra és a háztartási fogyasztók által fizetendő gázárakra vonatkozó árplafon, valamint a magas energiaárak által érintett ágazatokban működő vállalkozások támogatása. A Bizottság szerint ezen intézkedések nettó költségvetési terhe 2022-ben a GDP 1,3 %-ára tehető. Az államháztartási egyenlegre ugyancsak hatást gyakorolt a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek ideiglenes védelmének költségvetési terhe, amely 2022-ben a GDP 0,3 %-ának megfelelő mértékű volt. Ugyanakkor a Covid19-cel kapcsolatos ideiglenes szükséghelyzeti intézkedések GDP-arányos becsült költsége a 2021. évi 0,6 %-ról 2022-ben 0,4 %-ra csökkent.

---

12 SWD(2023) 637 final.

13 Eurostat – Euromutatók, 47/2023, 2023.4.21.

(15) A Tanács a 2021. június 18-i ajánlásában[14] azt ajánlotta, hogy Litvánia 2022-ben – többek között a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz által biztosított impulzusra támaszkodva – tartsa fenn a támogató költségvetési irányvonalat, és őrizze meg a nemzeti finanszírozású beruházások szintjét. A Tanács emellett azt ajánlotta Litvániának, hogy tartsa korlátok között a nemzeti finanszírozású folyó kiadások növekedését.

(16) A Bizottság becslései szerint 2022-ben a GDP 0,9 %-át kitevő restriktív költségvetési irányvonal[15] érvényesült, ami a magas infláció mellett megfelelő volt. A Tanács ajánlásának megfelelően Litvánia – a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből finanszírozott beruházásokkal – folytatta a helyreállítás támogatását. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokból és más uniós forrásokból finanszírozott kiadások 2022-ben a GDP 1,1 %-át tették ki (míg 2021-ben a GDP 1,3 %-át). A nemzeti finanszírozású beruházások semleges hatást gyakoroltak a költségvetési irányvonalra[16]. Litvánia tehát a Tanács ajánlásával összhangban fenntartotta a nemzeti finanszírozású beruházások szintjét. Ugyanakkor a nemzeti finanszírozású (az új bevételi intézkedések nélkül számított) elsődleges folyó kiadások emelkedése 0,9 százalékpontos restriktív hatást gyakorolt a költségvetési irányvonalra. Litvánia tehát kellő mértékben korlátozta a nemzeti finanszírozású folyó kiadások növekedését.

(17) A stabilitási program költségvetési előrejelzéseit alátámasztó makrogazdasági forgatókönyv realisztikus. A kormány előrejelzése szerint a reál-GDP 2023-ban 0,5 %-kal, 2024-ben pedig 3,0 %-kal nő. Összehasonlításképpen: a Bizottság 2023. évi tavaszi előrejelzése 2023-ra ezzel azonos, 0,5 %-os, 2024-re pedig alacsonyabb, 2,7 %-os reál-GDP-növekedést vetít előre, főként a fogyasztás és a beruházások 2024-re előre jelzett relatíve lassabb növekedése miatt.

(18) A 2023. évi stabilitási program szerint a kormány arra számít, hogy 2023-ban a GDP-arányos államháztartási hiány 2,2 %-ra nő. A hiány 2023-ra várt növekedése főként az alacsonyabb jövedelmű háztartások támogatását célzó kiadásnövelő intézkedéseket (például a szociális juttatások és a nyugdíjak emelését), valamint az adókból és társadalombiztosítási járulékokból származó bevételek becsült csökkenését tükrözi (a GDP arányában mérve). A stabilitási program szerint a GDP-arányos államadósság a 2022 végi 38,4 %-ról 2023 végére várhatóan 37,8 %-ra mérséklődik. A Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése 2023-ban a GDP 1,7 %-ának megfelelő költségvetési hiánnyal számol. Ez alacsonyabb a stabilitási programban előre jelzett hiánynál, főként a társadalombiztosítási járulékokból származó bevételekre vonatkozó magasabb előrejelzés, valamint a folyó termelőfelhasználásra és a beruházásokra fordított kormányzati kiadásokra vonatkozó némileg alacsonyabb előrejelzés miatt. A Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése alacsonyabb, 37,1 %-os GDP-arányos államadósságot vetít

---

14 A Tanács ajánlása (2021. június 18.) amelyben véleményezi Litvánia 2021. évi stabilitási programját (HL C 304., 2021.7.29., 68. o.).

15 A költségvetési irányvonal a Covid19-válsággal kapcsolatos ideiglenes szükséghelyzeti intézkedéseket figyelmen kívül hagyva, de a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokból és más uniós forrásokból finanszírozott kiadások figyelembevételével számított elsődleges kiadások (diszkrecionális bevételi intézkedések nélküli) változásának a középtávú potenciális növekedéshez viszonyított arányával mérhető. További részletekért lásd a költségvetési statisztikai táblázatokban szereplő 1. háttérmagyarázatot.

16 Az egyéb nemzeti finanszírozású tőkekiadások GDP-arányosan 0,2 százalékpontos expanzív hatást gyakoroltak.

előre 2023 végére. A különbség az alacsonyabbra várt költségvetési hiánynak tudható be.

(19) A 2023. évi államháztartási egyenleget várhatóan továbbra is befolyásolják a megemelkedett energiaárak gazdasági és társadalmi hatásainak mérséklése céljából hozott intézkedések. Ezek közé tartoznak a 2022-ben meghosszabbított intézkedések (különösen: a háztartási és nem háztartási fogyasztók által fizetendő villamosenergia- és földgázárak maximálása). A Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése szerint a támogatási intézkedések nettó költségvetési terhe 2023-ban a GDP 0,7 %-ának felel meg[17]. Úgy tűnik, hogy a 2023-as intézkedések nem irányulnak célzottan a legkiszolgáltatottabb helyzetben lévő háztartásokra vagy vállalkozásokra, és nem őrzik meg az energiakereslet csökkentésére és az energiahatékonyság növelésére irányuló árjelzést. Ebből adódóan a 2023-ra vonatkozó ajánlásnak való megfelelés értékelése során semmilyen célzott támogatási intézkedés nem vehető figyelembe. A lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek ideiglenes védelmének költségvetési terhe az előrejelzések szerint viszonylag stabil marad, és 2023-ban a GDP 0,3 %-át teszi ki.

(20) A Tanács 2022. július 12-i ajánlása[18] szerint Litvániának 2023-ban biztosítania kell, hogy a nemzeti finanszírozású elsődleges folyó kiadások növekedése összhangban legyen az összességében semleges költségvetési irányvonallal[19], figyelembe véve az energiaár-emelkedésnek leginkább kitett háztartásoknak és vállalkozásoknak, valamint az Ukrajnából menekülőknek nyújtott ideiglenes és célzott támogatás fenntartását. Litvániának készen kell állnia arra, hogy a folyó kiadásokat a változó helyzethez igazítsa. Litvánia részére azt az ajánlást is megfogalmazták, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és más uniós források felhasználásával fokozza a zöld és digitális átállásra, illetve a REPowerEU kezdeményezés figyelembevételével az energiabiztonságra irányuló közberuházásokat.

(21) A Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése szerint 2023-ban a költségvetési irányvonal – magas inflációs környezetben – expanzív lesz (a GDP –0,8 %-a). 2022-ben a költségvetési irányvonal restriktív volt (a GDP +0,9 %-a). A nemzeti finanszírozású (a diszkrecionális bevételi intézkedések nélkül számított) elsődleges folyó kiadások 2023-as növekedése az előrejelzések szerint a GDP 0,4 %-ának megfelelő restriktív hatást gyakorol a költségvetési irányvonalra. Következésképpen a nemzeti finanszírozású elsődleges folyó kiadások előre jelzett növekedése összhangban van a Tanács ajánlásával. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokból és más uniós forrásokból finanszírozott kiadások 2023-ban várhatóan a GDP 2,0 %-át teszik ki, míg a nemzeti finanszírozású beruházások az előrejelzések szerint 0,1 százalékpontos expanzív hatást gyakorolnak a költségvetési irányvonalra[20]. Litvánia tehát addicionális beruházásokat kíván finanszírozni a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós forrásokból, és az előrejelzések szerint fenn fogja tartani a nemzeti finanszírozású beruházások szintjét.

---

17 Az adatok az említett intézkedések éves költségvetési terhének szintjét mutatják, beleértve a folyó bevételeket és kiadásokat, valamint – adott esetben – a tőkekiadási intézkedéseket is.

18 A Tanács ajánlása (2022. július 12.) Litvánia 2022. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Litvánia 2022. évi stabilitási programját (HL C 334., 2022.9.1., 120. o.).

19 A Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése alapján Litvánia esetében a potenciális kibocsátás középtávú (tízéves átlagos) növekedése, amelyet a költségvetési irányvonal meghatározásához használnak, nominális értéken 14,0 %-ra tehető.

20 Az egyéb nemzeti finanszírozású tőkekiadások az előrejelzések szerint GDP-arányosan 0,2 százalékpontos expanzív hatást gyakorolnak.

Litvánia a zöld és digitális átállásra, valamint az energiabiztonságra irányuló állami beruházásokat tervez finanszírozni, például a helyi megújuló energiaforrások fejlesztésére és a villamosenergia-tárolási infrastruktúra kiépítésére irányuló beruházásokat, amelyek megkönnyítik Litvánia arra irányuló erőfeszítéseit, hogy lekapcsolódjon az orosz és belarusz rendszerekkel szinkron módon működő villamosenergia-hálózatról. Ezeket a beruházási projekteket részben a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós forrásokból finanszírozzák.

(22) A stabilitási program szerint a költségvetési hiány 2024-ben várhatóan a GDP 1,7 %-ára csökken. A hiány 2024-re várt csökkenése a megemelkedett energiaárak gazdasági és társadalmi hatásainak mérséklése céljából hozott intézkedések fokozatos kivezetését tükrözi. A program azzal számol, hogy a GDP-arányos államadósság 2024 végére 37,7 %-ra csökken. Az előrejelzés zárónapján ismert gazdaságpolitikai intézkedések alapján a Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése 2024-ben a GDP 1,4 %-ának megfelelő költségvetési hiányt valószínűsít. Ez alacsonyabb a programban előre jelzett hiánynál, főként a folyó termelőfelhasználásra fordított alacsonyabb kormányzati kiadások és a nagyobb nominális GDP miatt. A Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése alacsonyabb, 36,6 %-os GDP-arányos államadósságot vetít előre 2024 végére.

(23) A stabilitási program az energiatámogatási intézkedések többségének fokozatos kivezetésével számol 2024-ben. A Bizottság szintén azt valószínűsíti, hogy szinte valamennyi energiatámogatási intézkedést fokozatosan megszüntetnek (2024-ben a GDP 0,1 %-ának megfelelő nettó költség). Ezek a becslések azon a feltételezésen alapulnak, hogy az energiaárak nem fognak újra megemelkedni.

(24) Programja szerint Litvánia 2023-ban tervezi teljesíteni a GDP –1,0 %-ának megfelelő strukturális költségvetési egyenlegként[21] meghatározott középtávú költségvetési célkitűzést, és azt a programidőszak hátralévő részében is fenn kívánja tartani. A Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése alapján a strukturális egyenleg 2023-ban várhatóan a GDP –0,6 %-ának, 2024-ben pedig a GDP –0,3 %-ának megfelelő mértékű lesz, meghaladva a középtávú költségvetési célkitűzést. A 2024-ben követendő prudens költségvetési politika hozzá fog járulni a maginfláció csökkentéséhez is, amely jóval meghaladja az euroövezeti átlagot, és amely tartóssá válása esetén a versenyképesség csökkenéséhez vezethet.

(25) A Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése szerint a nemzeti finanszírozású nettó elsődleges kiadások változatlan politika mellett 2024-ben 2,7 %-kal fognak emelkedni.

(26) A program szerint az állami beruházások GDP-arányosan a 2023. évi 4,0 %-ról 2024-ben 3,9 %-ra csökkennek. Az alacsonyabb beruházási szint a nemzeti finanszírozású beruházások és az EU által finanszírozott beruházások visszaesését tükrözi.

(27) A stabilitási program a 2026-ig tartó középtávú költségvetési pályát vázolja fel. A program a költségvetési hiány fokozatos csökkenését vetíti előre: 2025-ben a GDP 1,4 %-ára, 2026-ban pedig 0,9 %-ára. A költségvetési hiány tehát a tervek szerint a program időhorizontjában a GDP 3 %-a alatt marad. A program szerint a GDP-arányos államadósság a 2024 végi 37,7 %-ról 2026 végére várhatóan 38,6 %-ra nő.

(28) Litvánia GDP-arányos adóbevétele jelentősen elmarad az uniós átlagtól, ami korlátozza az egészségügyre, a szociális védelemre és az általános közszolgáltatásokra fordított közkiadásokra rendelkezésre álló forrásokat. A héabevétel-kiesés (a várt

[21] A Bizottság által a közösen elfogadott módszertan alkalmazásával újraszámított strukturális egyenleg (ciklikusan kiigazított, egyszeri és átmeneti intézkedések nélkül számított egyenleg) 2023-ban a GDP 0,6 %-ának, 2024-ben pedig 0,2 %-ának megfelelő strukturális hiányt jelez.

héabevétel és a beszedett összeg közötti különbség) még mindig az egyik legmagasabb az EU-ban, bár az előzetes becslések szerint 2021-ben jelentősen csökkenhetett. 2021-ben az ingatlanadókból származó bevételek – amelyek a növekedés szempontjából legkevésbé káros adók közé tartoznak – csak a GDP 0,3 %-át tették ki, ami körülbelül hétszer alacsonyabb az uniós átlagnál. Litvánia (a GDP arányában) az uniós átlag felét szedte be társasági adóból, közlekedési adói a legalacsonyabbak között voltak az EU-ban, és azon kevés tagállamok egyike, ahol nincs éves gépjárműadó. A szociális védelemre fordított közkiadások a 2015–2021 közötti időszakban nőttek, de még mindig jelentősen elmaradnak az uniós átlagtól. Ez a szociális ellátások viszonylag alacsony szintjében és a kedvezményezettek szűk körében nyilvánul meg, miközben az öregségi nyugdíjak a foglalkoztatásból származó jövedelmekhez képest a legalacsonyabbak között vannak az EU-ban. Az általános közszolgáltatásokra fordított kiadások különösen alacsonyak, és ezekre a célokra az uniós átlaghoz képest a forrásoknak csupán közel felét fordítják (a GDP százalékában kifejezve). Az egészségügyi ellátás nem megfelelő pénzügyi erőforrásai hosszú várakozási időket és az egészségügyi ellátás iránti kielégítetlen szükségletek magas szintjét, a betegek számára magas közvetlen költségeket, valamint az egészségügyi szakemberek versenyképes fizetésének hiányát eredményezik. 2021–2023-ban Litvánia számos jelentős tartós kiadási intézkedést vezetett be (például a közszféra béreinek, nyugdíjainak és egyéb szociális juttatásainak növelését), amelyeket nem kísérnek megfelelő finanszírozási intézkedések, ami hosszú távon veszélyeztetheti Litvánia államháztartásának fenntarthatóságát.

(29) Az (EU) 2021/241 rendelet 19. cikke (3) bekezdésének b) pontjával és V. mellékletének 2.2. kritériumával összhangban a helyreállítási és rezilienciaépítési terv 2026-ig végrehajtandó, egymást kölcsönösen erősítő reformok és beruházások széles körét tartalmazza. A litván helyreállítási és rezilienciaépítési terv végrehajtása jól halad. Litvánia 2022. november 30-án nyújtotta be első kifizetési kérelmét, és a Bizottság a terv hét komponense közül hatot érintő 33 mérföldkőből 31 esetében pozitív értékelést fogadott el, míg az adóreformokhoz kapcsolódó két mérföldkő az értékelés szerint nem teljesült kielégítő mértékben. A Bizottság ezért elindította a „kifizetések felfüggesztésére” irányuló eljárást, amely több időt biztosít Litvániának e mérföldkövek teljesítésére, miközben (előfinanszírozás nélkül) 542,3 millió EUR összegű részleges kifizetést kap a kielégítően teljesített mérföldkövekhez kapcsolódóan. Az energia és az építőanyagok árának emelkedésével kapcsolatos objektív körülmények, valamint az ellátási láncnak az Ukrajna elleni orosz agresszió miatti korlátai miatt Litvánia módosításokat kíván benyújtani a tervhez, valamint a REPowerEU-fejezettel kívánja kiegészíteni azt a gazdaság dekarbonizációjának felgyorsítása és a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőség csökkentése érdekében. Az (EU) 2021/241 rendelet 14. cikkének (6) bekezdésével összhangban Litvánia 2023. március 30-án kifejezte azon szándékát, hogy 1 800 000 000 EUR összegű további hiteltámogatást igényeljen a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében. Az új REPowerEU-fejezet helyreállítási és rezilienciaépítési tervbe való gyors beillesztése lehetővé fogja tenni a Litvánia energiával és zöld átállással kapcsolatos stratégiai célkitűzéseit előmozdító további reformok és beruházások finanszírozását. A helyreállítási és rezilienciaépítési terv, valamint a terven túlmutató egyéb gazdaság- és foglalkoztatáspolitikák sikeres végrehajtásához változatlanul elengedhetetlen a helyi és regionális önkormányzatok, a szociális partnerek és más érdekelt felek szisztematikus és hatékony bevonása, és ezáltal a szakpolitikai stratégia iránti széles körű felelősségvállalás biztosítása.

(30) A Bizottság 2022-ben Litvánia minden kohéziós politikai programozási dokumentumát jóváhagyta. A kohéziós politikai programoknak a REPowerEU-fejezettel kiegészült helyreállítási és rezilienciaépítési tervvel együtt és azzal szinergiában történő gyors végrehajtása kulcsfontosságú a zöld és digitális átállás megvalósításához, a gazdasági és társadalmi reziliencia növeléséhez, valamint a kiegyensúlyozott területfejlesztéshez Litvániában.

(31) A helyreállítási és rezilienciaépítési terv által kezelt gazdasági és társadalmi kihívásokon felül Litvánia számos további kihívással szembesül az egészségügyi rendszer, a szociális szolgáltatások, a szociális lakhatás, az energiapolitika és a zöld átállás terén.

(32) Litvániában az egészségügyi eredmények az egyik legalacsonyabb várható élettartamot mutatják az EU-ban. A megelőzhető és kezelhető halálozás szintje az uniós átlaghoz képest továbbra is magas. Magas az elkerülhető kórházi felvételek száma, és az EU-ban a legmagasabb az öngyilkossági halálozási arány. Ez rávilágít arra, hogy javítani kell az egészségügyi ellátás hatékonyságát, és hogy a litván egészségügyi megközelítésben több megelőző intézkedésre van szükség. Az egészségügyi ágazatban jelentkező kihívásokat tovább súlyosbítja a munkaerőhiány, a strukturális munkaerőhiány és az egészségügyi szakemberek egyenlőtlen eloszlása, ami korlátozza az alapellátáshoz való hozzáférést és annak nyújtását. Litvánia helyreállítási és rezilienciaépítési terve olyan jelentős intézkedéseket tartalmaz, mint a kórházi hálózat és a sürgősségi orvosi szolgáltatások átalakítását célzó reform, valamint az egészségügyi létesítmények korszerűsítésére és a fertőző betegségek klaszterközpontjainak infrastruktúrájára irányuló beruházások. Végrehajtásukat követően ezek az intézkedések várhatóan segíteni fogják egyes jelentős kihívások kezelését. Az alapellátás további megerősítéséhez és a megelőző egészségügyi ellátás kiterjesztéséhez azonban a helyreállítási és rezilienciaépítési tervben foglalt intézkedéseken túlmenően további erőfeszítésekre van szükség, többek között az egészségügyi rendszer ellenállóbbá tétele érdekében.

(33) A szociális szolgáltatások tervezését és nyújtását akadályozza, hogy az önkormányzatok nem vonják be kellőképpen a nem kormányzati szervezeteket, valamint hogy nem hatékony a szociális ellátás és a szakképzés integrálása az aktív munkaerőpiaci szakpolitikákba, különösen a munkanélküliek esetében. Litvánia némi előrelépést ért el azáltal, hogy egyes településeken a munkanélkülieknek nyújtott integrált szolgáltatásokra irányuló kísérleti projekteket hajtott végre, és ajánlást adott ki valamennyi önkormányzatnak arra vonatkozóan, hogy 2023-tól alkalmazzák e projektek módszertanát foglalkoztatásösztönző programjaikban. Bár ez a helyes irányba tett lépés, hatása még nem látható, és további erőfeszítésekre van szükség. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervben előirányzott jelentős intézkedések között szerepel egyebek mellett a minimumjövedelem és az adókedvezmények rendszerének reformja, valamint a munkanélküliségi biztosítás alkalmazási körének kiterjesztése. Végrehajtásukat követően ezek várhatóan segíteni fogják egyes, a szociális védelem területén azonosított jelentős kihívások kezelését. Ugyanakkor a tervben előirányzott intézkedéseken túlmenően további erőfeszítésekre van szükség a szociális szolgáltatások tervezésének és nyújtásának javítása érdekében.

(34) Litvániában korlátozott a szociális lakásokhoz való hozzáférés. 2022 végén mintegy 9 700 család (közel 19 000 fő) várt szociális lakásra, az átlagos várakozási idő pedig 5,85 év volt. A szociális lakások általános minősége továbbra is alacsony. Bár Litvánia reformintézkedéseket hozott a szociális lakhatás terén, többek között bevezette az egyszülős családok előnyben részesítéséhez való jogot, megemelte a jogosultság

értékelése során a jövedelmi és vagyonhatárokat, és nemzeti veszélyhelyzet vagy karantén esetére különleges rendelkezéseket vezetett be, jelenleg hiányzik a krónikus hiányok kezelésének módjára és a szociális lakások minőségének javítására vonatkozó átfogó stratégia.

(35) Az Ukrajna elleni orosz inváziót követően Litvánia sikeresen felhagyott az Oroszországból származó gáz, olaj, villamos energia és szén behozatalával azáltal, hogy átirányította az energiaimportot a klaipėdai cseppfolyósítottföldgáz-terminálon, a būtingėi olajterminálon, a Lengyelországgal való új gázösszeköttetésen, a Lettországgal való jobb összeköttetésen, valamint a Lengyelországgal, Lettországgal és Svédországgal meglévő villamosenergia-összeköttetéseken keresztül. Litvánia földgázfogyasztása a 2022 augusztusa és 2023 márciusa közötti időszakban – a 15 %-os csökkentési célt meghaladva – 41 %-kal csökkent az előző öt év azonos időszakainak átlagos gázfogyasztásához képest, ami elsősorban annak tudható be, hogy az egekbe szökő energiaárak miatt visszaesett a vegyipar földgáz iránti kereslete. Litvánia további erőfeszítéseket tehetne a gázkereslet 2024. március 31-ig történő ideiglenes csökkentése érdekében[22]. Mindazonáltal Litvánia energiaellátása továbbra is nagymértékben függ az importtól. Bruttó villamosenergia-igényének mintegy kétharmadát, kőolaj- és földgázigényét pedig csaknem egészében importból fedezi. Ezenfelül az ország energiaszerkezetén belül a kőolaj és a földgáz háromnegyed részt képvisel.

(36) Az energia iránti magas kereslet a nagyszámú, elöregedett közlekedési eszköznek, a tömegközlekedés és a vasút kihasználatlanságának, az energetikai szempontból nem kellően hatékony épületállomány nagyságának és a nagy energiaigényű iparágaknak tudható be. Litvánia energiaválság előtti teljes gázfogyasztásának 58 %-át az ipar adta. A felsorolt ágazatok energiaintenzitásának csökkentésére irányuló további erőfeszítések, köztük az ipari átalakulás előmozdítása (ideértve az innovatív gyártási folyamatokat is) és a megújuló energiaforrások hasznosításának további bővítése csökkentené Litvánia energiaimporttól való függőségét. Litvániában továbbra is gyengék a kevésbé szennyező járművek választására irányuló ösztönzők, miközben a tömegközlekedési rendszer széttagolt, és a koordináció hiányával küszködik. Ezért a kevésbé szennyező közlekedési eszközök előmozdítása továbbra is prioritás. Ugyanakkor a többlakásos épületek felújítási aránya továbbra is túl alacsony ahhoz, hogy az ágazatban 2050-re teljesüljenek a klímasemlegességi célok. Ez azt mutatja, hogy jobb eljárásokra és ösztönzőkre van szükség a felújításhoz, és támogatni kell a magánszektor felújítási projektek végrehajtására irányuló kapacitását. Az energiaszegénység tekintetében Litvánia továbbra is a legrosszabbul teljesítő országok közé tartozik az EU-ban, ami tovább súlyosbodhat, ha újabb tartós emelkedés következik be az energiaárakban, és folytatódik a felújítás lassú üteme.

(37) A litván villamosenergia-hálózat a többi balti tagállaméhoz hasonlóan továbbra is kockázatnak van kitéve, mivel a BRELL villamosenergia-hálózattal van szinkronizálva. A villamosenergia-hálózatnak az EU többi részével való regionális szinkronizálása jól halad, de még nem fejeződött be (várhatóan 2025-ben fejeződik be). E célból együttműködésre van szükség Lettországgal és Észtországgal. Litvániában növekszik a belföldi energiatermelés; lépéseket tett az engedélyezési eljárások egyszerűsítése és a megújuló energiaforrásokból származó villamosenergia-termelés előmozdítása érdekében, ami 2020 és 2021 között jelentősen megnövelte a nap- és szélenergia-termelési kapacitást. Azonban az üvegházhatásúgáz-kibocsátás

[22] A Tanács (EU) 2022/1369 rendelete és a Tanács (EU) 2023/706 rendelete.

csökkentésére, valamint a megújuló energiaforrások és az energiahatékonyság növelésére vonatkozó célkitűzések további megerősítésére van szükség ahhoz, hogy Litvánia megfeleljen az „Irány az 55 %!” célkitűzéseinek.

(38) A zöld átállás szempontjából kulcsfontosságú ágazatok és foglalkozások – többek között a nettó zéró technológiák gyártása, bevezetése és karbantartása – terén jelentkező munkaerő- és szakemberhiány miatt kialakuló szűk keresztmetszetek hátráltatják a klímasemleges gazdaságra való átállást. A szakemberhiány csökkentéséhez, valamint a munkaerőpiaci integráció és a munkaerő-átcsoportosítás előmozdításához elengedhetetlenek a változó munkaerőpiaci igényekhez igazodó, magas színvonalú oktatási és képzési rendszerek, valamint a célzott továbbképzési és átképzési intézkedések. A kiaknázatlan munkaerő-kínálat hasznosítása érdekében ezeknek az intézkedéseknek hozzáférhetőknek kell lenniük, különösen a zöld átállás által leginkább érintett egyének, ágazatok és régiók számára. A betöltetlen álláshelyek aránya 2015 óta nőtt a legtöbb kulcsfontosságú ágazatban, például az építőiparban (0,8 %-ról 1,5 %-ra 2021-re) és a feldolgozóiparban (1,4 %-ról 1,8 %-ra 2021-re). 2021-ben azonban ez az arány még mindig elmaradt a 3,6 %-os, illetve 1,9 %-os uniós átlagtól. Az elmúlt években Litvániában 28 olyan foglalkozás esetében számoltak be munkaerőhiányról, amelyek a zöld átálláshoz speciális készségeket vagy ismereteket igényelnek. A jelentések szerint különösen a munkaerőhiány volt az egyik olyan tényező, amely korlátozta a termelést az iparban és az építőiparban 2022-ben.

(39) A Bizottság értékelése fényében a Tanács megvizsgálta a 2023. évi stabilitási programot, és véleményét[23] az alábbi 1. ajánlás tükrözi.

(40) Az euroövezeti tagállamok gazdaságai közötti szoros összefonódásokra és a gazdasági és monetáris unió működéséhez való együttes hozzájárulásukra tekintettel a Tanács azt ajánlotta az euroövezeti tagállamoknak, hogy – többek között helyreállítási és rezilienciaépítési terveik révén – hozzanak intézkedéseket annak érdekében, hogy i. megőrizzék az adósság fenntarthatóságát és 2023-ban tartózkodjanak az aggregált kereslet széles körű támogatásától; tegyék célzottabbá a magas energiaárak hatását enyhítő költségvetési intézkedéseket, és mérlegeljék, hogy – az energiaárakra nehezedő nyomás csökkenésével – miként lehetne megfelelő módon leépíteni a támogatásokat; ii. tartsák fenn a zöld és digitális átállás támogatására irányuló közberuházások magas szintjét és ösztönözzék az ilyen célú magánberuházásokat; iii. támogassák a vásárlóerő csökkenését enyhítő bérfejlesztéseket, ugyanakkor korlátozzák az inflációra gyakorolt másodlagos hatásokat, javítsák tovább az aktív munkaerőpiaci intézkedéseket és lépjenek fel a szakemberhiány kezelése érdekében; iv. javítsák az üzleti környezetet és biztosítsák, hogy a vállalkozásoknak nyújtott energiatámogatás költséghatékony és ideiglenes legyen, az életképes vállalkozásokra irányuljon, és fenntartsa a zöld átállás ösztönzőit; valamint v. őrizzék meg a makroszintű pénzügyi stabilitást és kövessék nyomon a kockázatok alakulását, egyúttal folytassák a bankunió kiteljesítésére irányuló munkát. Litvánia esetében az 1., 2., 3. és 4. ajánlás hozzájárul az első, a második és a harmadik euroövezeti ajánlás végrehajtásához,

AJÁNLJA, hogy Litvánia 2023-ban és 2024-ben tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. 2023 végéig szüntesse meg a hatályban lévő energiatámogatási intézkedéseket. Amennyiben az energiaárak újbóli emelkedése támogatási intézkedéseket tesz szükségessé, biztosítsa, hogy ezek célzottan a kiszolgáltatott helyzetben lévő

[23] Az 1466/97/EK tanácsi rendelet 5. cikkének (2) bekezdése és 9. cikkének (2) bekezdése alapján.

háztartások és vállalkozások védelmére irányuljanak, beleférjenek a költségvetési keretekbe, és megőrizzék az energiamegtakarításra irányuló ösztönzőket.

2024-ben a rendezett költségvetési pozíció fenntartása mellett őrizze meg a nemzeti finanszírozású közberuházások szintjét, és biztosítsa a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatások és más uniós források hatékony felhasználását, különösen a zöld és digitális átállás előmozdítása érdekében. A 2024 utáni időszakban is folytassa a nagyobb fenntartható növekedést előmozdító beruházások és reformok végrehajtását, és őrizze meg a prudens középtávú költségvetési pozíciót.

Javítsa az egészségügy és a szociális védelem megfelelőségét és az általános közszolgáltatásokat.

2. Folytassa helyreállítási és rezilienciaépítési tervének egyenletes végrehajtását, és mielőbb véglegesítse a REPowerEU-fejezetet annak érdekében, hogy gyorsan megkezdődhessen annak végrehajtása. Folytassa kohéziós politikai programjainak gyors végrehajtását, biztosítva annak szoros kiegészítő jellegét és szinergiáját a helyreállítási és rezilienciaépítési tervvel.

3. Erősítse meg az alapellátást és terjessze ki a megelőző egészségügyi ellátást, többek között az egészségügyi rendszer ellenállóbbá tétele érdekében. Javítsa a szociális szolgáltatások tervezését és nyújtását. Javítsa a szociális lakásokhoz való hozzáférést és a szociális lakások minőségét.

4. Csökkentse tovább a fosszilis tüzelőanyagoktól és az importált energiától való függést a megújuló energiaforrások elterjedésének felgyorsítása, különösen az elegendő hálózati kapacitás és hozzáférés biztosítása, az ipari termelési folyamatok átalakítása és dekarbonizációja, a tömegközlekedés és a fenntartható közlekedés elterjedésének előmozdítása, valamint az épületek energiahatékonyabbá tétele révén, ami egyben az energiaszegénység csökkentését is szolgálja. Biztosítsa a megfelelő villamosenergia-összeköttetési kapacitást az energiaellátás biztonságának növelése és az uniós villamosenergia-hálózattal való szinkronizálás megfelelő ütemben történő folytatása érdekében. Fokozza a zöld átálláshoz szükséges készségek biztosítására és megszerzésére irányuló szakpolitikai erőfeszítéseket.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*a Tanács részéről*
*az elnök*